

ÖZET

Dönem Projesi

BELEDİYELERDE GELİR ANALİZİ: TRABZON BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Erdem DİZDAR

Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Taşınmaz Geliştirme Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Semih ÖZ

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilerdir. Belediyeler yıllar geçtikçe önemi her geçen gün artan ve toplumun vazgeçilmeyen bir parçası olmuştur. Belediyelerin yaptığı hizmetler ve sorumlulukların gittikçe arttığı ancak belediye gelirlerinin ihtiyacının da arttığını görülmektedir. Özellikle ülkemizde 1980 yılında önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu yasal değişiklikler içinde en önemlileri 2380 sayılı Belediyeler ve İl Özel İdarelerinde Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkındaki Kanun 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, 2004 yılından sonra 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 Sayılı Belediye Kanununun çıkarılmasına rağmen belediye gelirlerinin hala yetersiz olduğu görülmektedir.

Araştırmada öncelikle belediyelerin tarihi ve kuruluşu ile belediyelerin gelirleri irdelenmiş ve örnek olay olarak da Trabzon Belediyesi'nin gelirleri analiz edilmiştir. İnceleme sonuçlarına göre Türkiye'de belediyelerin mahallin ortak gereksinimlerinden kaynaklanan birçok yerel halka ulaştırmasına rağmen, gelir kaynaklarının yetersiz olduğu saptanmıştır. Örnek olay olarak seçilen Trabzon Belediyesi'nin 2007-2012 dönemindeki gelirleri analiz edildiğinde, söz konusu belediyenin gelirlerinin % 43'ünü diğer gelirler, % 36'sını teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, % 14'ünü vergi gelirleri, % 4'ünü sermaye gelirleri ve %3'ü ise alınan bağış ve yardımlardan oluştuğu saptanmıştır. Belediye gelirleri içinde ağırlık payı merkezi idare gelirlerinin oluşturduğu, özellikle bina vergisi, arsa ve arazi vergisi ve çevre temizlik vergisinin toplam vergi içerisindeki payı ise % 47 olmuştur. Bu sonuçlara göre ilde imar ve rant artışına rağmen, gayrimenkulden alınan vergilerin belediye gelirleri içinde önemli bir pay almadığı açıktır. Bunun temel nedenleri arasında; zaten piyasa rayiçlerine göre düşük vergiye esas taşınmaz değerlerinin, genel beyan dönemi dışındaki yıllarda yeniden değerlendirilmesinin

yarısı kadar arttırılması, hükümet tarafından sık çıkarılan vergi afları ve tahsilat oranlarının düşüklüğü ve denetim yetersizlikleri olarak sayılabilir. Makro inceleme ve örnek olay sonuçlarına göre yerel düzeyde mevcut kaynakların geliştirilmesi ve yeni kaynakların tahsisi edilmesi yanında sembolik değerlere sahip mevcut yerel vergilerin güncellenmesi ve mevcut bütün yerel vergilerin belediyelere bırakılması gerektiği vurgulanmıştır.

2013,75 sayfa

Anahtar Kelimeler: Belediye gelirleri, vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler, sermaye gelirleri ve Trabzon.

ABSTRACT

Term Project

ANALYSIS OF MUNICIPALITY INCOMES; TRABZON MUNICIPALITY SAMPLE

Erdem DİZDAR

Ankara University Institute of Sciences

Department of Real Estate Development

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Semih ÖZ

The municipalities are the public corporate bodies, which are established to meet the local common requirements of the inhabitants, and its decision making bodies are constituted by the votes of the voters. The importance of the municipalities have been increasing every passing day and are now an irrevocable part of society .

We do observe that the services and the responsibilities of the municipalities are increased progressively and as paralel to this, the income requirements of the municipalities are being increased as well. Especially in 1980, some important alterations were done. The most important of the legal amendmends are law no 2380 regarding imparting to municipalities and provincial special administrations from general budget tax incomes; law no 2464 law on municipal revenues; after 2004, law no 5393 law for Metropolitan Municipalities; but despite all those laws were enacted, the incomes of the municipalities are still insufficient .

Incomes of Trabzon Municipality, which is the subject of the term project, are divided into 3 parts.

In the first part, the history and the foundadtions of the municipalities; in the second part, the incomes of the municipalities; and in the third part, the analysis of Trabzon Municipality Incomes have been examined and evaluated.

2013,75 pages

Key Words: Trabzon Municipality, tax incomes, enterprise and ownership revenues, other incomes, grants and aids & private incomes , investment incomes.